
Výzkum Rheického oceánu

Výzkum Rheického oceánu – mezinárodní projekt IGCP

IGCP (International Geoscience Programme) je institut zřízený při UNESCO, který je zaměřený na podporu komplexních projektů v geologických vědách. Sdružují odborníky z různých zemí i specializací. Výsledky těchto prestižních projektů bývají podkladem pro široké syntézy, které jsou mimo možnosti omezených pracovních skupin. Na řadě z nich pracují i odborníci z České republiky. Takovým je i projekt IGCP s pořadovým číslem 497, jehož tématem je Rheický oceán.

Pokud jste Rheický oceán nikdy nenašli na mapě světa, není se co divit. Existoval totiž v paleozoiku (prvohorách). Na přelomu kambria a ordoviku se otevřel. Prošel stádiem rozšiřování na úkor oceánu Iapetus, jehož jižní větev ustupovala rostoucí oceánské desce Rheického oceánu. Následně se růst zastavil a vlivem vzájemného přibližování kontinentů Gondwany a Laurussie během počátečních fází růstu megakontinentu Pangey se začal zužovat. Kolizí těchto kontinentů nakonec v karbonu zanikl. Jeho uzavření vznikl variský orogenní systém, tedy horstvo vzniklé mezi kolidujícími litosférickými deskami v Severní Americe, severní části Jižní Ameriky, západní a střední Evropě a severozápadní Africe. V době, kdy oceán existoval, lemovalo jej množství mikrodesek podél okraje Gondwany. Jejich zbytky skládají i podstatnou část Českého masivu a tvoří podloží naší země.

Projekt, jehož cílem je lépe pochopit a popsat původ a vývoj Rheického oceánu, sdružuje odborníky z Evropy, Ameriky a Afriky. České republice se dostalo cti uspořádat úvodní setkání (opening meeting), který celý pětiletý projekt oficiálně otevřel. Setkání v září letošního roku uspořádali pracovníci Ústavu geologie a paleontologie PŘF UK a proběhlo pod záštitou děkana PŘF UK. Jeho jádrem byla kromě sympozia i terénní exkurze, jak je u geologických akcí zvykem, či spíše nutností. Účastníci navštívili různé části Českého masivu nejen v Čechách, ale i v jihozápadním Polsku a jihovýchodním Německu. Jednalo se o průřez napříč hlavními jednotkami, které mají vztah k Rheickému oceánu. Exkurze dobře splnila svůj účel, neboť na konkrétních lokalitách iniciovala řadu odborných diskuzí, které znamenají významný posun v řešení řady dílčích témat. Celá akce pak ukázala směry dalších výzkumů.